

En defensa de les llengües maternes

LLORENÇ SÀNCHEZ I VILANOVA

El senyor Koichiro Matsuura, director general de la UNESCO, amb motiu del Dia Internacional de la Llengua Materna, va adreçar un missatge a tots els pobles amb aquest encapçalament, tan corrent entre nosaltres: «parlant la gent s'entén». Tot seguit va fer un cant de lloança de les sis mil llengües que es parlen actualment al món.

En el seu missatge, adreçat a la UNESCO, insistí a ressaltar el valor de la llengua com aquell element que va unit profundament a la vida de la persona, definint-ne en gran manera la identitat, la manera de pensar i de comportar-se.

Tots sabem que la llengua és un instrument que la naturalesa ha posat a l'abast de l'ésser humà per a expressar el seu món interior; per tant, és el vehicle per antonomàsia de comunicació amb els altres; i sabem també que la llengua materna té una gran transcendència en la vida de tots en esdevenir el mitjà a través del qual s'aprèn a donar nom a les coses del nostre univers més íntim i immediat; la llengua és el mitjà que utilitzarem per a expressar els primers sentiments i emocions, l'eina que ens va permetre d'adreçar-nos, entre deformacions i balbuceigs, als pares, al avis i als germans; en fi, la llengua fou el pont que ens facilità de transitar pels camins inesborrables de les primeres lletres i de les primeres lliçons a l'escola i a la llar, dels primers coneixements cívics i culturals.

Matsuura inicià, doncs, el missatge així:

En celebrar-se avui el Dia Internacional de la Llengua Materna, diada ja celebrada per primera vegada fa dos anys, retem homenatge a les innombrables llengües del món, a les cultures que s'expressen a través de cadascuna d'aquestes llengües i a la mateixa essència creativa de la persona humana, plasmada en el desenvolupament i expressió més autòctones.

La globalització de les economies pugna per imposar instruments de

Dibuix de Pilarín Bayés

comunicació uniformes i comuns, coincidint tots a estendre l'anglès; aquest fet, però, no hauria pas de ser exclouent ni bel·ligerant amb la resta de llengües que hi ha al món, perquè la llengua, com dèiem, és alguna cosa més que un element de relació i de comunicació. La llengua materna comporta fidelitat a una individualitat, a una cultura, a unes formes de ser i de pensar. I, com tot allò que hi ha en l'essència més viva de la persona, no pot posar-se sense més ni més a la balança dels interessos, del càlcul i del pragmatisme.

I si de la teoria passem a l'aplicació directa de les pròpies experiències, els catalans ens adonarem que, per més que s'estengui l'anglès i per més que hagi de servir de nexa internacional facilitant la comunicació entre tots els països, la nostra llengua pròpia, no cal dir-ho, serà sempre l'element primari

que definirà significativament la singularitat de Catalunya, ja que la llengua és el factor que més entronca amb el nostre llegat històric, al qual confereix una perceptible dimensió espiritual i humana.

Es comprèn, per tant, que les llengües pròpies, la de cada poble o comunitat, tenen una dimensió i un pes que transcendeix aspectes utilitaris per a esdevenir un patrimoni irrenunciable.

La iniciativa de la UNESCO en defensa de les llengües maternes no sols és un signe esperançador de comprensió i de reconeixement de la diversitat i de la pluralitat dels pobles, sinó també una demostració constructiva del respecte que es mereixen totes les particularitats i diferències humanes, molt sovint menystingudes o matusserament destruïdes al llarg de la història. ♦